

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра цифрових технологій фінансових операцій

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання
НАВЧАЛЬНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРАКТИКИ
для здобувачів ступеню вищої освіти «Бакалавр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньої програми «Діджитал-облік і контроль» та «Облік і аудит»
денної та заочної форми навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО

Методичною Радою спеціальності 071
Протокол №1 від 29.01.2024 р.

Одеса ОНТУ 2024

Методичні вказівки до виконання навчальної комп'ютерної практики для здобувачів ступеню вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньої програми «Діджитал-облік і контроль» та «Облік і аудит» денної та заочної форми навчання / Укл.: Г.Б. Пчелянська, Т.Д. Маркова, Одеса: ОНТУ, 2024 р. 31 с.

Укладачі: Г.Б. Пчелянська, ст. викладач
Т.Д. Маркова, к.е.н., доцент

Відповідальна за випуск: завідувач кафедри цифрових технологій фінансових операцій Г.О. Ткачук, д.е.н., професор.

1. Загальні положення

1.1. Всебічна комп'ютеризація виробництва, господарчої діяльності підприємств, організацій потребує підйом на новий рівень практичної підготовки бакалаврів-бухгалтерів в галузі обчислювальної техніки. Навчальна комп'ютерна практика є складовою частиною підготовки студентів спеціальності 071 освітньої програми «Діджитал-облік і контроль» та «Облік і аудит» з питань застосування обчислювальної техніки.

1.2. Методичні вказівки складені для студентів 1 курсу. Методичні вказівки включають питання теоретичного і практичного навчання роботі на ПЕОМ.

1.3. Навчальна комп'ютерна практика організовується на базі комп'ютерних класів лабораторії кафедри цифрових технологій фінансових операцій ОНТУ.

1.4. Керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри цифрових технологій фінансових операцій.

1.5. Прибуття (вибуття) студентів на практику, а також призначення керівників практики оформляється наказом по університету, в якому визначаються порядок і строки проходження практики.

1.6. Виконуючи практикум, студент повинен дотримуватися всіх вимог, які містяться в «Правилах внутрішнього розпорядку ОНТУ», строго додержуватися правил і вимог техніки безпеки і охорони праці. Режим роботи студентів протягом практики – п'ятиденний робочий тиждень.

1.7. Питання, що пов'язані з побутом студентів, адміністрація вирішує на основі діючих положень та інших нормативних актів по практиці.

2. Мета і завдання практики

Метою навчальної комп'ютерної практики з обчислювальної техніки є засвоєння принципів роботи з текстовим редактором WinWord та табличним процесором Excel на сучасних персональних комп'ютерах в операційній системі Windows.

Задачі практики:

- засвоїти принципи роботи в операційній системі Windows;
- ознайомитися з можливостями, меню, основними командами текстового редактора WinWord;
- здобути навички роботи по набору текстів, таблиць, формул в WinWord;
- ознайомитися з можливостями Excel, з призначенням основних команд меню по створенню і обробці таблиць;
- здобути навички роботи в Excel;

- оформити і захистити звіт з практики.

Внаслідок виконання навчальної комп'ютерної практики **студент повинен:**

Знати технологічні процеси постановки, підготовки і розв'язання задач на ПЕОМ; прийоми роботи з пристроями по збереженню інформації, друкувальними пристроями.

Вміти: формалізувати задачу; розробити алгоритм; виконати задачу на ПЕОМ, застосовуючи WinWord, Excel; проаналізувати результати.

3. Організація навчальної комп'ютерної практики

3.1. Навчальна комп'ютерна практика проводиться за графіком навчального процесу за наказом ректора.

3.2. Загальна кількість годин по практиці 180.

Крім того, студент повинен ознайомитися з літературою за темами практики і оформити звіт.

4. Зміст навчальної комп'ютерної практики

4.1. Теми консультацій та їх зміст

№ теми	Найменування теми та її зміст
1	Принципи роботи в середовищі WindowsMicrosoft Office
2	Основні можливості, головне меню, команди текстового редактора WinWord пакета Microsoft Office
3	Використання Excel. Команди основного меню, принципи створення та обробки електронних таблиць

Мета проведення консультацій – надання теоретичних знань про пакет Microsoft Office, програму текстового редактора WinWord, програму табличного процесора Excel, основні принципи роботи з ними.

4.2. Лабораторні заняття

№ теми	№ заняття	Зміст заняття
1, 2	1-2	Засвоєння принципів роботи з Windows.Провідник. Засвоєння принципів роботи з Word:набір текстів
2	3	Засвоєння принципів роботи з Word:набір таблиць
2	4	Засвоєння принципів роботи з Word:набір формул
2	5-6	Засвоєння принципів роботи з Excel:обчислення показників плану
2	7-9	Засвоєння принципів роботи з Excel: обчислення показників вибірок застатистичними формулами і за допомогою вбудованих функцій
2	10	Засвоєння принципів роботи з Excel:виведення таблиць на друкувальний пристрій
2	11	Засвоєння принципів роботи з Excel:побудова діаграм

Мета проведення лабораторних занять – навчити студентів працювати з пакетом Microsoft Office.

Завдання до лабораторних робіт за варіантами наведено у додатках 1-10.

4.3. Індивідуальна робота

Індивідуальна робота студентів здійснюється в комп'ютерних класах під керівництвом викладача.

Студент виконує два завдання.

Перше завдання передбачає набір у Word і друкування таких текстів: титульний лист звіту з практики (Додаток 1);

зміст звіту з практики (Додаток 2);

мета та задачі практики;

зміст лабораторних робіт, завдання до яких наведено в Додатках 4-10.

Друге завдання виконується в Excel за варіантом, який визначає керівник практики. Воно передбачає побудову таблиць, діаграм, друкування результатів розрахунків за введеними формулами, а також і самих формул.

4.4. Самостійна робота

Самостійна робота студента поза аудиторій передбачає, що студент знайомиться з літературою з питань практики, готується до лабораторних робіт, до виконання індивідуальних завдань, оформляє звіт з практики.

5. Календарний графік навчальної комп'ютерної практики

Вид занять	День																					Всього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Лекції	8			4																		12
Лаб. заняття		8	8	6	8	8	8	8														54
Інд. робота									8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		96
Контроль																2	2	2	2	2	6	18

6. Результати проходження навчальної комп'ютерної практики

6.1. По закінченні практики студент повинен подати звіт про практику.

6.2. Звіт необхідно надрукувати на стандартних листах формату А4, пронумерувати сторінки, зброшурувати. Титульний лист, мету та завдання практики, а також зміст звіту треба надрукувати. Їх зміст надано в додатках 1-2.

В надрукованому виді повинні бути всі додатки:

звіти з лабораторних робіт №№ 2-11;

таблиці і діаграми індивідуального завдання.

Загальний обсяг звіту – 30-35 с.

6.3. Звіт повинен містити теоретичні дані за розділами, результати виконання лабораторних робіт та індивідуальних завдань.

6.4. Захист звіту з практики проводиться в кваліфікаційній комісії.

6.5. Якщо практикум захищено на задовільно або на кращу оцінку, студенту зараховується практика.

Завдання до лабораторної роботи № 1

Використовуючи команди WinWord, введіть тексти: титульний лист (Додаток 1), зміст звіту (Додаток 2), мету і завдання практики, виведіть їх на принтер. В лістингу вкажіть своє прізвище, групу, дату виконання роботи.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління і бізнесу ім. Г.Е.
Вейнштейна

Кафедра цифрових технологій фінансових операцій

ЗВІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача (чки) _____ групи

спеціальності **071 «Облік і оподаткування»**
освітньої програми **«Діджитал-облік і контроль» / «Облік і аудит»**

(прізвище і ініціали)

Початок практики _____

Закінчення практики _____

Керівники практики: _____

ЗМІСТ

	стор.
1. Мета і завдання практики з обчислювальної техніки	
2. Загальна характеристика, структура персонального комп'ютера	
3. Характеристика, можливості текстового редактора WinWord	
3.1. Запуск WinWord. Меню команд, їх загальна характеристика, введення і редагування тексту	
3.2. Побудова таблиць	
3.3. Введення формул	
4. Табличний процесор Excel	
4.1. Запуск Excel і створення нової книги	
4.2. Порядок створення електронної таблиці	
4.3. Введення даних, введення формул	
4.4. Використання вбудованих функцій	
4.5. Побудова діаграм	
Висновки	
Список літератури	
Додатки	
Лістинги лабораторних робіт	
Лістинги індивідуального завдання	

Додаток 3

Мета і завдання практики

Мету і завдання практики описано в п. 2 (стор. 3-4).

Додаток 4

Завдання до лабораторної роботи № 2

Використовуючи команди пункту Меню "Таблиця" WinWord, побудуйте таблицю "Журнал бухгалтерських проведення" (стор. 10), виведіть її на принтер. В лістингу укажіть своє прізвище, групу, дату виконання роботи.

Додаток 5

Завдання до лабораторної роботи № 3

Використовуючи команди WinWord, введіть формули, виведіть їх на принтер. В лістингу укажіть своє прізвище, групу, дату виконання роботи.

$$Z = \frac{\sqrt[3]{x_5}}{1+y}$$

$$R = (\lambda + \sin\varphi)^2 - \cos\left(\omega - \frac{\pi}{3}\right)$$

$$y = n^2(x^2 \cdot z_3)$$

$$\int_0^1 \sin x \cdot \sqrt{\cos x} dx$$

$$W = \ln a + (1 - \alpha_L) \cdot \sum_{t=1}^r \ln \left(\frac{K}{L_t} \right)$$

$$\frac{Y}{L} = a \cdot \left(\frac{K}{L} \right)^{1-\alpha_L}$$

$$K_3^2 - 2K_2 + 1 - \frac{I_2^2 \cdot \delta^2}{pR^2 \cdot \left(I + \frac{p}{q} R \right) (\Delta \text{lim} + R_3 l m)} = 0$$

$$S = \frac{\sum_{i=1}^m x_i \cdot q_i}{\sum_{i=1}^m q_i}$$

Завдання до лабораторної роботи № 2

Використовуючи команди пункту Меню "Таблиця" WinWord, побудуйте таблицю «Журнал бухгалтерських проведення», виведіть її на принтер. В лістингу укажіть своє прізвище, групу, дату виконання роботи.

Документ		№	Д-т	Субконто Д-т	К-т	Субконто К-т	Вал.	Кільк.	Сума вал.	Сума
Дата	Номер						
						Курс	Зміст проведення			
Банківська виписка		23	631	Магазин "Обчислювальна техніка"	311	Рахунок в банку	-			7200,00
05.07.15	14			Рахунок 153/17				Сплачено за комп'ютер		
Надходження активів		24	1521	Рахунок 153/17 Комп'ютер	631	Магазин "Обчислювальна техніка"	-			6000,0
07.07.15	1					Рахунок 153/17		Надходження активів		
Надходження активів			644	Оплата за основні засоби	631	Магазин "Обчислювальна техніка"	-			1200,0
05.07.15	1			ПДВ		Рахунок 153/17		Податковий кредит		

Завдання до лабораторної роботи № 5

За даними таблиці 1 визначте показники: обсяг реалізації продукції (добуток ціни на обсяг випуску), повну собівартість продукції (добуток обсягу випуску на собівартість одиниці продукції), рентабельність продукції (відношення прибутку від реалізації до повної собівартості продукції). В рядку "Всього" обчисліть суми, де це доцільно.

Таблиця 1 - Показники плану підприємства на _____ 20__ року
(місяць)

Найменування продукції	Обсяг випуску продукції, дал	Оптова ціна, грн./дал	Собівартість одиниці продукції, грн./дал	Реалізована на продукція, тис. грн.	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Прибуток від реалізації, тис. грн.	Рентабельність продукції, %
Аліготе	452,8	44,32	34,71				
Ркацітелі	3362,6	44,32	38,49				
Фетяска	5003,4	51,47	42,85				
Ізмаїл	10	50,00	41,00				
Аркадія	6571,4	63,02	61,09				
Приморське біле	1269	71,43	56,68				
Приморське рожеве	4905,4	73,53	53,68				
Оксамит України	10	77,73	70,00				
Наддніпрянське	904	65,21	60,53				
Каберне	703	64,10	62,40				
Всього							

Завдання до лабораторної роботи № 6-8

1. Задайте Т значень (Т=18) змінних x і y і таблиці виду

Номер спостереження t	Значення змінної x x_t	Значення змінної y y_t
1		
2		
...		
T		

2. Використовуючи Word, введіть текст завдання, формули по лабораторній роботі 6-8.

3. Для кожної змінної обчисліть за допомогою Excel такі статистичні показники:

Середньоарифметичне – за формулами $x_{\text{сеп}} = \frac{\sum_{t=1}^T x_t}{T}$; $y_{\text{сеп}} = \frac{\sum_{t=1}^T y_t}{T}$.

Дисперсію – за формулами $D_x^2 = \frac{\sum_{t=1}^T (x_t - x_{\text{сеп}})^2}{(T-1)}$; $D_y^2 = \frac{\sum_{t=1}^T (y_t - y_{\text{сеп}})^2}{(T-1)}$.

Середньоквадратичне відхилення – за формулами $S_x = \sqrt{D_x^2}$; $S_y = \sqrt{D_y^2}$.

Коефіцієнт варіації – за формулами $v_x = \frac{S_x}{x_{\text{сеп}}} \cdot 100$; $v_y = \frac{S_y}{y_{\text{сеп}}} \cdot 100$.

Коефіцієнт парної кореляції:

$$r_{yx} = \frac{T \cdot \sum_{t=1}^T x_t \cdot y_t - \sum_{t=1}^T x_t \cdot \sum_{t=1}^T y_t}{\sqrt{\left[T \cdot \sum_{t=1}^T x_t^2 - \left(\sum_{t=1}^T x_t \right)^2 \right] \cdot \left[T \cdot \sum_{t=1}^T y_t^2 - \left(\sum_{t=1}^T y_t \right)^2 \right]}}$$

Для обчислення формул в Excel побудуйте таблицю виду, знайдіть суми:

t	x _t	y _t	(x _t - x _{сеп}) ²	(y _t - y _{сеп}) ²	x _t ²	y _t ²	x _t · y _t
1							
2							
...							
T							
Σ							

Знайдіть ті ж самі показники за допомогою вбудованих функцій Excel, порівняйте результати.

Показники	За формулами	Вбудовані функції
$x_{\text{сер}}$		
$y_{\text{сер}}$		
D_x^2		
D_y^2		
S_x		
S_y		
v_x		
v_y		
r_{yx}		

Додаток 8

Завдання до лабораторної роботи № 9

Виведіть на принтер тексти, таблиці лабораторних робіт. В кожному лістингу укажіть своє прізвище, групу, дату.

Додаток 9

Завдання до лабораторної роботи № 10

За даними таблиці лабораторної роботи 6-8 за показниками x_t , y_t побудуйте стовпчикову діаграму.

Додаток 10

Індивідуальне завдання в Excel

Виконайте в Excel індивідуальне завдання за варіантом, який призначив керівник практики. Варіанти завдань наведено в додатках 11-25.

В розділі звіту по індивідуальному завданню студент повинен описати зміст завдання, розроблені таблиці, формули, графіки або діаграми. Ці матеріали необхідно вивести на принтер. Вхідні дані в завданні студент повинен задати самостійно.

Додаток 11

1. Дано таблицю 1. Визначте показники таблиці.
2. Розробіть відомість на 2023 р. На підприємствах з обсягом реалізації вище за 600 тис. грн. за рік заплануйте збільшення випуску на 10 %.
3. Визначте, яку частку від підсумку по реалізації за 2022 рік становлять обсяги реалізації кожного підприємства. Вхідні дані на 2022-2023 рр. задайте самостійно.
4. Побудуйте діаграму по стовпчику "Обсяг реалізованої продукції за рік" за фактом 2022 р.
5. Сформууйте відомість на 2023 р. в порядку спадання показника "Прибуток від реалізації".

Таблиця 1

Найменування агрофірм	Обсяг реалізованої продукції, тис.грн, в:					Собівартість реалізованої продукції, тис.грн, в:					Прибуток від реалізації продукції, тис.грн, в:				
	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р
		план	факт				план	факт				план	факт		
Зоря	440	за-	са-			420	за-	са-							
Світанок	700	дай-	мост.			630	дай-	мост.							
Миколаїв	880	те				788	те								
Одеська	660					539									
Світоч	500					420									
Молоко	800					720									
Ера	120					100									
Всього															

Додаток 12

1. Дано таблицю 1. Визначте показники таблиці.
2. Розробіть відомість на 2023 р. На підприємствах з обсягом реалізації вище за 600 тис. грн. за рік заплануйте збільшення випуску на 10 %.
3. Визначте, яку частку від підсумку по реалізації за 2022 рік становлять обсяги реалізації кожного підприємства. Вхідні дані на 2022-2023 рр. задайте самостійно.
4. Побудуйте діаграму по стовпчику "Обсяг реалізованої продукції за рік" за фактом 2022 р.
5. Сформууйте відомість на 2023 р. в порядку спадання показника "Вироблено на 1 люд., грн."

Таблиця 1

Найменування агрофірм	Обсяг реалізованої продукції, тис. грн., в:					Чисельність виробничого персоналу, людей, в:					Вироблено на 1 людину, грн. за рік в:				
	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р.	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р	2021 факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р
		план	факт				план	факт				план	факт		
Зоря	440	за-дай-те	са-мост.			20	за-дай-те	са-мост.							
Світанок	700			30											
Миколаїв	880			42											
Одеська	660					28									
Світоч	500					25									
Молоко	800					39									
Перемога	1100					56									
Всього															

Додаток 13

1. Задано таблицю 1. Визначте показники таблиці за 2022 р.
2. Розробіть відомість на 1 квартал 2023 р., якщо тариф зросте на 10 % тільки при відстані вище за 70 км. Вхідні дані на 2023 р. за очікуваними обсягами поставки задайте самостійно .
3. Визначте, яку частку витрат на перевезення молока від підсумку за квартал становлять витрати по кожному підприємству.
4. Побудуйте діаграму по стовпчику "Вартість доставки за 1 квартал" в 2022 р.

Таблиця 1

Найменування агрофірм	Обсяг поставок в 1 кв., тис. т, в:				Відстань, км	Тариф, грн./т	Вартість доставки в 1 кв., тис. грн., в:			
	1-му місяці	2-му місяці	3-му місяці	за квартал			1-му місяці	2-му місяці	3-му місяці	за квартал
Комінтернівська										
Зоря										
Миколаївська										
Іванівська										
Олександрівська										
Сербська										
Схід										
Таврія										
ім. Шевченка										
Світанок										
Всього										

Додаток 14

1. Обчисліть показники таблиці 1. При розробці проектної маркетингової програми, табл. 2, заплануйте зростання обсягів виробництва тільки для тих видів продукції, рентабельність яких перевищує 20 %.
2. Розрахуйте необхідні показники і складіть таблицю 2.
3. Графічно покажіть, яку частку прибутку від загальної маси прибутку має кожний вид продукції.

Таблиця 1

Найменування сиру	Ціна 1т, тис. грн.	Річний обсяг виробництва, т	Річний обсяг виробництва, тис. грн.	Повна собівартість продукції тис. грн.	Затрати умовно-постійні (30%), тис. грн.	Затрати умовно-змінні (70%), тис. грн.	Прибуток тис. грн.	Рентабельність, %	Ріст випуску продукції, %	Проектний річний обсяг виробництва, т
Буковинський	12,5									
Голандський	14,5									
Закарпатський	13,0									
Пошехонський	12,0									
Рокфор	25,0									
Фета	13,8									
Всього										

Таблиця 2 . Проектна маркетингова програма сиру заводу

Найменування сиру	Ціна 1т, тис. грн.	Проектний річний обсяг виробництва, т	Проектний річний обсяг виробництва, тис. грн.	Затрати умовно-постійні (30%), тис. грн.	Затрати умовно-змінні (70%), тис. грн.	Повна собівартість продукції тис. грн.	Прибуток, тис. грн.	Питома вага прибутку в загальній масі прибутку, %

Додаток 15

1. Заповніть таблицю 1. Визначте питому вагу кожного виду пакувальної продукції в загальному обсязі.
2. Побудувати аналогічну таблицю на 2023 р., передбачивши зростання на 20% вартості продукції, що буде упакована в папір; зменшення на 15 % вартості продукції, що буде упакована в плівку і на 5 %, що буде фасована в тару.
3. Побудуйте діаграму питомої ваги продукції в різних видах упаковки в 2022 і 2023 рр.

Таблиця 1. Обсяги реалізації пакувальної продукції підприємством в 2022 р. по місяцях

Місяць	Загальний обсяг, тис. грн.	Фасування (тара)		Упаковка (папір)		Мішки		Плівка	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
січень	37095	21513		994		11000			
лютий	41869	11336		1200		6274			
березень	47778	9251		12300		1200			
квітень	46318	36475		600		5000			
травень	35175	8000		7500		13011			
червень	38019	7500		1235		12000			
липень	43185	12000		3560		5000			
серпень	29885	1250		1100		7800			
вересень	37910	5890		18000		10005			
жовтень	35938	9800		12236		10100			
листопад	40655	10005		23500		1500			
грудень	34379	5002		1202		16000			
Всього									

Додаток 16

1. Заповніть табл.1. Складіть баланс на 2023 р. (Табл. 2), якщо статті "Власник капітал", "Вклади на строк", "Цінні папери" не зміняться, а останні статті можуть змінюватися в межах 10 %.
2. Визначте питому вагу кожної статті балансу в валюті балансу.
3. Побудуйте порівняльні діаграми активів банку в 2022 і 2023 рр.

Таблиця 1. Баланс комерційного банку в 2022 р.

Актив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку	Пасив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку
Каса і рахунки в інших банках	231,7		Депозити	1184,3	
Позики	1993,7		Термінові внески	701,7	
Цінні папери	523,8		Заборгованість по кредитах	200,3	
Інші активи	140,6		Інші зобов'язання	123,7	
	–	–	Всього зобов'язань		
	–	–	Власний капітал	679,8	
Всього активів	2889,8	100,00	Всього пасивів		100,00

Таблиця 2. Баланс комерційного банку в 2023 р.

Актив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку	Пасив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку
Каса і рахунки в інших банках			Депозити		
Позики			Термінові внески		
Цінні папери			Заборгованість по кредитах		
Інші активи			Інші зобов'язання		
	–	–	Всього зобов'язань		
	–	–	Власний капітал		
Всього активів			Всього пасивів		

1. Визначте показники таблиці 1.
2. Побудуйте графік зміни обсягу продаж і чистого прибутку після сплати податків.
3. Складіть аналітичну таблицю 2.

Таблиця 1. Звіт про доходи і затрати компанії "Мир", тис. грн.

Статті доходів і витрат	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Темп зростання	
				2022 р. до 2021 р.	2023 р. до 2022 р.
Чиста сума продаж	2564,9	3024,7	4178,9		
Собівартість проданих товарів	1861,6	2121,6	2976,6		
Прибуток					
Операційні доходи	642,8	682,3	807,5		
Операційні затрати	430,2	440,0	678,8		
Операційний прибуток					
Інші доходи	7,6	3,9	20,8		
Інші затрати	14,0	125,2	149,5		
Прибуток до сплати податків					
Податки	3,1	22,4	33,5		
Чистий прибуток після сплати податків					

Таблиця 2. Показники ефективності діяльності компанії «Мир»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Затрати на 1 грн. обсягу продаж, грн.			
Питома вага операційного прибутку в загальній масі прибутку, %			
Питома вага податків в прибутку до сплати податків, %			
Питома вага прибутку після сплати податків, %			
Рівень рентабельності товарів, %			
Рівень загальної рентабельності, %			

Додаток 18

1. Визначте показники таблиці 1.
2. Враховуючи, що вартість сировини на випуск продукції зростає на 5% в наступному місяці, а обсяг продукції з оптовою ціною вище за 80 грн./дал. зменшиться на 10 %, визначте показники таблиці в нових умовах (Таблиця 2).
3. Побудуйте діаграму по стовпчику "Обсяг реалізованої продукції" для нових цін.

Таблиця 1. Показники плану підприємства на грудень 20__ р.

Найменування продукції	Обсяг випуску, дал	Собівартість всієї продукції, тис. грн.	Прибуток від випуску, тис. грн.	Оптова ціна виду продукції, грн./дал	Рентабельність продукції, %	Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	Акцизний збір (5% від оптової ціни), грн./дал	Відпускна ціна з акцизом і ПДВ, грн./дал
Аліготе	452,8	16,71	4,65					
Ркацітелі	336,8	12,97	3,39					
Фетяска	400,0	17,14	6,30					
Ізмаїл	100,0	4,10	1,85					
Аркадія	602,6	36,76	11,87					
Слов'янське біле	320,6	16,89	3,94					
Слов'янське рожеве	400,7	21,57	4,31					
Оksamит України	160,1	21,5	4,25					
Наддніпрянське	420,0	20,53	3,30					
Всього								

Додаток 19

1. Задано таблицю 1 .Сформуйте наряд № 2 на відрядні роботи цьому ж робітникові на період 07.06.2023-09.06.2023. Вхідні дані задайте самостійно.

2. Сформуйте наряди № 3, 4 на відрядні роботи іншому робітникові на період 01.06.2023-09.06.2023. Вхідні дані задайте самостійно.

3. Сформуйте підсумкову відомість за першу декаду червня 2023 р., в якій передбачте реквізити: цех, прізвище, ім'я га по батькові робітника, професія, розряд, сума заробітку, грн., нормо-години.

Наряд № 1 на період 01.06.2023-06.06.2023

12	01	01	125	Остаф'єв С.І.			01	токарь	2	256				
Цех	Ділянка	Зміна	Вид оплати	Робочий (ПІБ)			Категорія	Професія	Розряд		Табельний Номер			
Дата	Шифр			Описання робіт	розряд	одиниця вимірюва ння	задано кіль- кість	Прийнято			Норма на шт.		всього	
	затрат	виробу	опера ції					прида тних	брак		годин	розцінка, грн.	сума заробіт ку грн.	нормо- години
1.06.2023 6.06.2023	23	440	01	шліфування	02	штук	100		100	-				

Дата видачі наряду
Нормувальник

31.05.2023
Соколова В.І.

Майстер
Контролер

Шевчук А.П.
Алін В. В.

Додаток 20

1. Задано таблицю 1. Розрахуйте показники таблиці за 2022 р.
2. Розробіть відомість на 2023 р., якщо тариф зросте на 20 % тільки при відстані вище за 80 км. Вхідні дані на 2023 р. за очікуваними обсягами поставки задайте самостійно.
3. Визначте, яку частку витрат на перевезення молока від підсумку за рік становлять витрати по кожному підприємству.
4. Побудуйте діаграму по стовпчику "Вартість доставки за рік" у 2022 р.

Таблиця 1

Найменування агрофірм	Обсяг поставок, тисі, т, в:					Відстань, км	Тариф, грн./т	Вартість доставки, тис. грн., в:				
	1-му кв.	2-му кв.	3-му кв.	4-му кв.	за рік			1-му кв.	2-му кв.	3-му кв.	4-му кв.	за рік
Комінтернівська	44	за-	само-			69	47,1					
Зоря	70	дай-	стій-			71	47,1					
Миколаївська	90	те	но			116	69,0					
Іванівська	60					81	53,6					
Олександрівська	50					60	42,6					
Сербська	80					125	71,0					
Схід	100					72	47,1					
Таврія	70					15	19,0					
ім. Шевченка	80					60	42,6					
Світанок	30					83	53,6					
Всього												

Додаток 21

1. Дано таблицю 1. Визначте показники таблиці.
2. Розробіть відомість на 2023 р. На підприємствах з обсягом реалізації вище за 600 тис. грн. за рік заплануйте збільшення випуску на 10 %.
3. Визначте, яку частку від підсумку по реалізації за 2022 рік становлять обсяги реалізації кожного підприємства. Вхідні дані на 2022-2023 рр. задайте самостійно.
4. Побудуйте діаграму по стовпчику "Обсяг реалізованої продукції за рік" за фактом 2022 р.
5. Сформууйте відомість на 2023 р. в порядку спадання показника "Вироблено на 1 люд., грн."

Таблиця 1

Найменування агрофірм	Обсяг реалізованої продукції, тис. грн., в:					Чисельність виробничого персоналу, людей, в:					Вироблено на 1 людину, грн. за рік в:				
	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р.	2021р. факт	2022р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р
		план	факт				план	факт				план	факт		
Зоря	440	за- дай- те	са- мост.			20	за- дай- те	са- мост.							
Світанок	700			30											
Миколаїв	880			42											
Одеська	660					28									
Світоч	500					25									
Молоко	800					39									
Перемога	1100					56									
Всього															

Додаток 22

1. Дано таблицю 1. Визначте показники таблиці.
2. Розробіть відомість на 2023 р. На підприємствах з обсягом реалізації вище за 600 тис. грн. за рік заплануйте збільшення випуску на 10 %.
3. Визначте, яку частку від підсумку по реалізації за 2022 рік становлять обсяги реалізації кожного підприємства. Вхідні дані на 2022-2023 рр. задайте самостійно.
4. Побудуйте діаграму по стовпчику "Обсяг реалізованої продукції за рік" за фактом 2022 р.
5. Сформууйте відомість на 2023 р. в порядку спадання показника "Прибуток від реалізації".

Таблиця 1

Найменування агрофірм	Обсяг реалізованої продукції, тис.грн, в:				Собівартість реалізованої продукції, тис.грн, в:				Прибуток від реалізації продукції, тис.грн, в:						
	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р	2021р. факт	2022 р.		в % до плану 2022 р.	в % до 2021 р
		план	факт				план	факт				план	факт		
Зоря	440	за-	са-			420	за-	са-							
Світанок	700	дай-	мост.			630	дай-	мост.							
Миколаїв	880	те				788	те								
Одеська	660					539									
Світоч	500					420									
Молоко	800					720									
Ера	120					100									
Всього															

1. Обчисліть показники таблиці 1. При розробці проектної маркетингової програми, табл. 2, заплануйте зростання обсягів виробництва тільки для тих видів продукції, рентабельність яких перевищує 20 %.
2. Розрахуйте необхідні показники і складіть таблицю 2.
3. Графічно покажіть, яку частку прибутку від загальної маси прибутку має кожний вид продукції.

Таблиця 1

Найменування сиру	Ціна 1т, тис. грн.	Річний обсяг виробництва, т	Річний обсяг виробництва, тис. грн.	Повна собівартість продукції тис. грн.	Затрати умовно-постійні (30%), тис. грн.	Затрати умовно-змінні (70%), тис. грн.	Прибуток тис. грн.	Рентабельність, %	Ріст випуску продукції, %	Проектний річний обсяг виробництва, т
Буковинський	12,5									
Голандський	14,5									
Закарпатський	13,0									
Пошехонський	12,0									
Рокфор	25,0									
Адигейський	13,8									
Всього										

Таблиця 2 . Проектна маркетингова програма сир заводу

Найменування сиру	Ціна 1т, тис. грн.	Проектний річний обсяг виробництва, т	Проектний річний обсяг виробництва, тис. грн.	Затрати умовно-постійні (30%), тис. грн.	Затрати умовно-змінні (70%), тис. грн.	Повна собівартість продукції тис. грн.	Прибуток, тис. грн.	Питома вага прибутку в загальній масі прибутку, %

Додаток 24

1. Заповніть таблицю 1. Визначте питому вагу кожного виду пакувальної продукції в загальному обсязі.
2. Побудувати аналогічну таблицю на 2023 р., передбачивши зростання на 20% вартості продукції, що буде упакована в папір; зменшення на 15 % вартості продукції, що буде упакована в плівку і на 5 %, що буде фасована в тару.
3. Побудуйте діаграму питомої ваги продукції в різних видах упаковки в 2022 і 2023 рр.

Таблиця 1. Обсяги реалізації пакувальної продукції підприємством в 2022 р. по місяцях

Місяць	Загальний обсяг, тис. грн.	Фасування (тара)		Упаковка (папір)		Мішки		Плівка	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
січень	37095	21513		994		11000			
лютий	41869	11336		1200		6274			
березень	47778	9251		12300		1200			
квітень	46318	36475		600		5000			
травень	35175	8000		7500		13011			
червень	38019	7500		1235		12000			
липень	43185	12000		3560		5000			
серпень	29885	1250		1100		7800			
вересень	37910	5890		18000		10005			
жовтень	35938	9800		12236		10100			
листопад	40655	10005		23500		1500			
грудень	34379	5002		1202		16000			
Всього									

1. Визначте показники таблиці 1.
2. Враховуючи, що вартість сировини на випуск продукції зростає на 5% в наступному місяці, а обсяг продукції з оптовою ціною вище за 80 грн./дал зменшиться на 10 %, визначте показники таблиці в нових умовах (Таблиця 2).
3. Побудуйте діаграму по стовпчику "Обсяг реалізованої продукції" для нових цін.

Таблиця 1. Показники плану підприємства на грудень 20__ р.

Найменування продукції	Обсяг випуску, дал	Собівартість всієї продукції, тис.грн.	Прибуток від випуску, тис.грн.	Оптова ціна виду продукції, грн/дал	Рентабельність продукції, %	Обсяг реалізованої продукції, тис.грн.	Акцизний збір (5% від оптової ціни), грн./дал	Відпускна ціна з акцизом і ПДВ, грн./дал
Аліготе	452,8	16,71	4,65					
Ркацітелі	336,8	12,97	3,39					
Фетяска	400,0	17,14	6,30					
Ізмаїл	100,0	4,10	1,85					
Аркадія	602,6	36,76	11,87					
Слов'янське біле	320,6	16,89	3,94					
Слов'янське рожеве	400,7	21,57	4,31					
Оksamит України	160,1	21,5	4,25					
Наддніпрянське	420,0	20,53	3,30					
Всього								

Додаток 26

1. Заповніть табл.1. Складіть баланс на 2023 р. (Табл. 2), якщо статті "Власник капітал", "Вклади на строк", "Цінні папери" не зміняться, а останні статті можуть змінюватися в межах 10 %.
2. Визначте питому вагу кожної статті балансу в валюті балансу.
3. Побудуйте порівняльні діаграми активів банку в 2022 і 2023 рр.

Таблиця 1. Баланс комерційного банку в 2022 р.

Актив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку	Пасив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку
Каса і рахунки в інших банках	231,7		Депозити	1184,3	
Позики	1993,7		Термінові внески	701,7	
Цінні папери	523,8		Заборгованість по кредитах	200,3	
Інші активи	140,6		Інші зобов'язання	123,7	
	–	–	Всього зобов'язань		
	–	–	Власний капітал	679,8	
Всього активів	2889,8	100,00	Всього пасивів		100,00

Таблиця 2. Баланс комерційного банку в 2023 р.

Актив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку	Пасив	Сума, тис. грн.	В % до підсумку
Каса і рахунки в інших банках			Депозити		
Позики			Термінові внески		
Цінні папери			Заборгованість по кредитах		
Інші активи			Інші зобов'язання		
	–	–	Всього зобов'язань		
	–	–	Власний капітал		
Всього активів			Всього пасивів		

Список рекомендованих джерел

1. Нелюбов В.О., Куруца О.С. Основи інформатики. Microsoft Word 2016: електронний навчальний посібник. Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2018. 96 с.: іл. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/16001> (дата звернення 05.02.2024).
2. Горлач В.М., Левченко О.М. Табличний процесор Microsoft Excel. URL: <https://ami.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/Excel.pdf> (дата звернення 05.02.2024).
3. Економічна інформатика: навч. посіб. / В. С. Григорків, Л. Л. Маханець, Р. Р. Білоскурський та ін. Чернівці : Книги-XXI, 2008. 464 с.
4. Дибкова, Л. М. Інформатика і комп'ютерна техніка: Навчальний посібник: навч. посіб. 3-тє вид., доп. К.: Академвидав, 2011. 464 с.
5. Іванов Є.О., Матвієнко В.Т., Попов Ю.Д. Основи роботи із системою Microsoft Excel. К.: РВЦ "Київський університет", 2000. 80 с.
6. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : Підручник для студентів вищих навчальних закладів: підручник / В.А. Баженов, П.С. Венгерський В.С.Гарвона та ін. 3-тє вид. К.: Каравела, 2011. 592 с.
7. Литвин І.І., Конончук О.М., Дещинський Ю.Л. Інформатика: теоретичні основи і практикум: підручник для студ. вузів. 2- ге вид. Львів: Новий Світ-2000, 2004. 300 с.
8. Олійник А.В., Шацька В.М. Інформаційні системи і технології у фінансових установах: Навчальний посібник, Львів: "Новий Світ-2000", 2006. 436 с.
9. Шарапов О.Д. Інформатика та комп'ютерна техніка: Навч.-метод. посібник / Клименко О. Ф., Головка Н. Р., Шарапов О. Д. / За заг. ред. О. Д. Шарапова. К.: КНЕУ, 2002. 534 с.
10. Редич О.В. Методи створення експертно-аналітичних систем податкової служби України / Моделювання та інформаційні системи в економіці. 2000. № 66.
11. Сиротинська А.П., Лазаришина І.Д. Інформаційні системи підприємств малого бізнесу: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Мін-во освіти і науки України. К.: Центр учбової літератури, 2008. 264 с.
12. Інформатика і комп'ютерна техніка [Текст] : навч. посіб. / М.Є. Рогоза, В.І. Клименко, Л.Ф. Крещенко, О.І. Корх; за ред. М.Є. Рогози. Київ : Академія, 2006. 368 с.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	с. 3
2. Мета і завдання практики з обчислювальної техніки	3
3. Організація учбової практики з обчислювальної техніки.....	4
4. Зміст учбової практики з обчислювальної техніки.....	4
5. Календарний графік практики	6
6. Результати проходження практики	6
Додатки	7
Список рекомендованих джерел.....	30